

Vorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

Tijdvak 2

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr. 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

- 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
- 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B.: Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor het examen management & organisatie VWO kunnen maximaal 70 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is verder de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 1

Maximumscore 1

- 1 Het directe kanaal want KLM verkoopt de tickets rechtstreeks aan de consument.

Maximumscore 2

- 2 voorbeelden van juiste antwoorden:
- Grotere afzet door een lagere prijs.
  - Goedkoper prijsimago in een markt met prijsstunters / low-cost carriers.
  - Via internetverkoop op de eigen site kan KLM een adressenbestand aanleggen om direct mailing te kunnen toepassen.
  - KLM speelt in op de ontwikkeling van het consumentengedrag om meer via internet aan te kopen.

Maximumscore 2

- 3 De verkoopprijs mag dan dalen tot de variabele kosten per product. Als de verkoopprijs boven de variabele kosten per product ligt, draagt de verkoop bij tot een hogere bijdrage in de dekking van de constante kosten of levert de verkoop een hogere nettowinst op.

Opgave 2

Maximumscore 1

- 4 Pumpit N.V. levert een bijdrage aan een schoner milieu (omdat de pompjes van Pumpit N.V. geen drijfgassen nodig hebben).

Maximumscore 1

- 5 immateriële vaste activa

Maximumscore 2

- 6 $14.527.000 - 12.724.000 + (\text{afschrijving}) 1.400.000 = \text{€}3.203.000,-$

Maximumscore 2

- 7 genoemde oorzaken van de daling van de gemiddelde verkoopprijzen:
- in verband met een toename van de ordergrootte
  - veranderingen in de product mix
  - de verandering in de dollarkoers

Maximumscore 2

- 8 twee van de volgende:
- Door een toename van de afzet.
  - Door de toename van de afzet verkrijgt men schaalvoordelen, kostenbesparingen.
  - Door een verschuiving in het assortiment naar producten met een hogere winstmarge.

Maximumscore 2

- 9 reserves per 31-12-2004: $5.280.000 \times (4,24 - 0,16) = \text{€}21.542.400,-$

Opmerking

Wanneer bij de berekening gegevens gebruikt zijn uit informatiebron 1 of 2 dit niet fout rekenen.

Maximumscore 2

- 10 Voor de aankoop van geleasde activa in 2004 is een hypothecaire lening afgesloten waardoor de financiële lasten zijn toegenomen. Door de aankoop van de geleasde activa zijn de leasekosten, (die Pumpit N.V. in 2003 verantwoordde als externe kosten,) verminderd.

Maximumscore 1

- 11
-
- nettowinst: 5,8 miljoen

$$\text{gemiddeld geïnvesteerd eigen vermogen: } \frac{22,4 + 19,4}{2} = 20,9$$

$$\text{REV} = \frac{5,8}{20,9} \times 100\% = 27,75\%$$

of

Bij gebruik van informatiebron 2.
nettowinst: 5.806

$$\text{gemiddeld geïnvesteerd eigen vermogen: } \frac{22.411 + 19.436}{2} = 20.923,5$$

$$\text{REV} = \frac{5.806}{20.923,5} \times 100\% = 27,75\%$$

Maximumscore 3

- 12
-
- koers 31 december 2003:
- $0,95 \times 17,42 = 16,55$

- koers 31 december 2004:
- $1,10 \times 12,95 = 14,25$

$$\text{rendement 2004} = \frac{0,50 + (14,25 - 16,55)}{16,55} \times 100\% = -10,88\%$$

- Het rendement is (van +8,5% naar -10,88%) gedaald.

111**Maximumscore 2**

- 13
-
- voorbeelden van juiste antwoorden:

- Pumpit N.V. voldoet aan de eis van de groene belegger dat de onderneming bijdraagt tot een beter milieu.
- Groene beleggers accepteren een lager rendement. Het rendement van de aandelen Pumpit N.V. over 2004 is negatief. Het negatieve rendement werd veroorzaakt door de sterke koersdaling in 2004. Voor deze daling zijn volgens de kerngegevens van informatiebron 3, geen interne oorzaken aan te wijzen. Samen met de gepubliceerde vooruitzichten 2005 mag men voor de toekomst een positief rendement verwachten.
- De rentabiliteit van het eigen vermogen blijft hoog.

Opgave 3**Maximumscore 2**

- 14
-
- brutowinst:
- $\frac{150}{250} \times 1.500.000 = 900.000$

1

	Resultatenbegroting	Liquiditeitsbegroting
• Brutowinst	€ 900.000	
Verkoopkosten		
Crediteuren		

1

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 3

- 15 • verkoopkosten resultatenbegroting: $0,04 \times 1.500.000 = 60.000$ 1
 • verkoopkosten liquiditeitsbegroting:
 $0,04 \times \left(\frac{1}{3} \times 1.800.000 + \frac{2}{3} \times 1.500.000\right) \times 1,19 = 76.160$ 1

	Resultatenbegroting	Liquiditeitsbegroting
• Brutowinst		
• Verkoopkosten	€ 60.000	€ 76.160
• Crediteuren		

1

Maximumscore 2

- 16 • Crediteuren: $\frac{\left(\frac{1}{3} \times 1.800.000 + \frac{2}{3} \times 1.500.000\right) \times 1,19}{2,5} = €761.600,-$ 1

	Resultatenbegroting	Liquiditeitsbegroting
• Brutowinst		
• Verkoopkosten		
• Crediteuren		€ 761.600

1

Opmerking

Wanneer bij vraag 15 vergeten is om de BTW in de berekening mee te nemen en dat ook bij vraag 16 gebeurt is, dan daarvoor een punt in mindering brengen.

Opgave 4

Maximumscore 2

- 17 kosten 2003: $1.090 - 98 = 992$
 kosten 2004: $890 - 58 = 832$
 $\frac{832 - 992}{992} \times 100\% = \text{afname } 16,1\%$

Maximumscore 3

- 18 omzetzijning 2003 naar 2004: $1.090 - 890 = 200$
 kostenzijning 2003 naar 2004: $992 - 832 = 160$
 variabele kosten: $\frac{160}{200} \times 100\% = 80\%$ van de omzet
 constante kosten: $890 - 0,80 \times 890 - 58 = €120.000,-$

Maximumscore 2

- 19 $\frac{120.000}{1 - 0,80} = €600.000,-$

Opgave 5

Maximumscore 1

- 20 voorbeelden van juiste antwoorden:
 • Als de school direct op het rapport reageert, zal dit op de ouders en leerlingen een goede indruk maken.
 • De school laat daarmee zien dat zij een open structuur heeft en niet bang is om problemen te signaleren.

Maximumscore 1

- 21 voorbeelden van juiste antwoorden:
- Bij de keuring is gespecialiseerd personeel nodig. Scholen bezitten die expertise niet.
  - Eigen personeel 'ziet bepaalde gebreken niet' (= ineffectiviteit van zelfcontrole).
  - Naar ouders toe geeft een controle door een externe organisatie meer betrouwbaarheid.

Maximumscore 1

- 22 voorbeelden van juiste antwoorden:
- Om het risico van kostenstijgingen, die niet kunnen worden doorberekend, te verminderen.
  - Om de planning van personeel mogelijk te maken.

Maximumscore 3

- 23 kosten Priscol-vloer:
- aanschafwaarde: 20.080
  - aanbrengen nieuwe finishcoating: $\frac{10}{2} \times 1.500$ 7.500
  - 9 jaar onderhoudsbeurten: $9 \times 16,5 \times 120$ 17.820
- $$\frac{45.400}{10} \times = 4.540$$
- kosten per gebruiksjaar: $\frac{45.400}{10} \times = 4.540$
- extra kosten examenperiode: 360
- totale kosten per jaar: €4.900,-

Maximumscore 2

- 24 kosten Nydam-vloer:
- aanschafwaarde: 42.000
  - nieuwe finishcoating: $\frac{9}{3} \times 1.950$ 5.850
  - 11 jaar onderhoudsbeurten: 11×2.850 31.350
- totale kosten: 79.200
- totale kosten per jaar: $\frac{79.200}{12} = €6.600,-$

Maximumscore 2

- 25 voorbeelden van juiste antwoorden:
- Het aanbrengen van een nieuwe finishcoating bij de Nydam-vloer gebeurt om de drie jaar, bij Priscol om de 2 jaar waardoor de schoolorganisatie bij een Priscol-vloer meer belast wordt.
  - Priscol heeft in de zomermaanden beperkte service- en reparatiecapaciteit dit maakt onderhoudswerkzaamheden in zomervakantie moeilijk.
  - De Nydam-vloer is voor meer doeleinden te gebruiken, kan van belang zijn bij verhuur.

Maximumscore 3

- 26 huuropbrengst:
- september tot en met mei: 9 maanden → 39 weken × 12 uur = 468 uur
- examenperiode: $2,5 \times 12$ uur = 30 uur
- te factureren: $(468 - 30) \times 21,50 = €9.417,-$
- extra kosten:
- verwarming, warm water: 438 uur × $17,50 = 7.665$
- totaal jaarlijkse kosten: $7.665 + 219 = €7.884,-$
- netto huuropbrengst per jaar: $9.417 - 7.884 = €1.533,-$

Maximumscore 3

- 27 jaarlijks kostenverschil Nydam-vloer – Priscol-vloer: $6.600 - 4.900 = 1.700$
netto huuropbrengst Thor: 1.533

$$\text{netto huuropbrengst per uur: } 21,50 - \frac{7.884}{438} = 3,50$$

$$\text{aantal extra uren: } \frac{1.700 - 1.533}{3,50} = 47,7 \text{ uur}$$

Maximumscore 3

- 28 totaal aantal uren nodig voor schoonmaak:
normale schoonmaak per jaar: $(5 \times 3 + 1 \times 4,35) \times 40 = 774$ uur
totaal aantal uren schoonmaak: $774 + 48 = 822$ uur
salariskosten schoonmakers: $822 \times 14,26 = 11.721,72$
totale schoonmaakkosten: $11.721,72 + 1.500 + 1.140 = \text{€}14.361,72$

Maximumscore 2

- 29 voorbeelden van juiste antwoorden:
- Een schoonmaakbedrijf heeft meer deskundigheid.
  - Betere continuïteit: als schoonmakers ziek zijn of op vakantie gaan, kan het schoonmaakbedrijf gemakkelijker voor vervanging zorgen.
  - Aanpassing van het schoonmaakplan is gemakkelijker en sneller te regelen met een contract met een schoonmaakbedrijf dan met eigen schoonmakers.

Opgave 6**Maximumscore 1**

- 30 voorbeelden van een juist antwoord:
- Zo heeft ze geld om leveranciers te betalen.
  - Op deze manier heeft ze meer zekerheid dat de order niet zomaar door de klant wordt afgezegd.

Maximumscore 2

- 31 opslagpercentage = $\frac{187.200}{1.600 \times 600} \times 100\% = 19,5\%$

Maximumscore 3

- 32 hout: $0,5 \times 600$ 300
stofverbruik: $3,5 \times \frac{96.600}{2.300}$ 147
arbeid: $38 \text{ uur} \times 55$ 2.090
totale directe kosten: 2.537
kosten hulpmaterialen: $0,195 \times 300$ 58,50
kosten werkplaats: $0,32 \times 2.090$ 668,80
kostprijs: 3.264,30
verkoopprijs: $\text{€}3.264,30 \times \frac{100}{75} = \text{€}4.352,40$

Opgave 7**Maximumscore 3**

- 33 • omzet april: $400 \times 5 + 500 \times 5,15 = 4.575$
 inkoopwaarde omzet april:
 $(300 \times 3 + 100 \times 2,50) + (200 \times 3,10 + 100 \times 2,50 + 200 \times 2) = \frac{2.420}{}$
 • brutowinst: $\frac{2.155,-}{}$ 2
1

Maximumscore 2

- 34 $1.000 \times 6 - (600 \times \text{inkoopprijs} + 400 \times 2) = 3.100$
 de inkoopprijs is €3,50

Maximumscore 1

- 35 Hoger, want bij fifo wordt voor de berekening van de inkoopwaarde van de verkopen de eerste, hier de lagere inkooprijzen genomen waardoor de brutowinst hoger is.

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma Wolf of vul de scores in op de optisch leesbare formulieren.

Zend de gegevens uiterlijk op 24 juni naar de Citogroep.

Einde